

Bemærkninger til forslaget

Førtidspension gives til mennesker, der af fysiske, psykiske eller sociale grunde ikke kan arbejde og dermed forsørge sig selv. Når et menneske bliver tildelt en førtidspension, ses der alene på det enkelte menneskes tab af arbejdsevne og ikke på, om der i husstanden findes nogle økonomisk formildende kompensationsmuligheder. Der er tale om en førtidspensionstilkendelse, der alene retter sig imod det enkelte individ og dets varige lidelse.

Lidelser gradbøjes økonomisk i det danske samfund. Det ses, når mennesker, der har fået tilkendt førtidspension som følge af en alvorlig lidelse, hvad enten den er af fysisk, psykisk eller social karakter, bliver gjort afhængige af, hvad deres ægtefælle eller samlever har af indkomst.

For mennesker i dag er det helt naturligt at blive betragtet som et selvstændigt individ. Det gælder, når vi tager en uddannelse og modtager SU. Det gælder, når vi er på arbejdsmarkedet og modtager en indkomst. Det sker, når vi bliver syge og modtager sygedagpenge, og det gælder, når vi bliver arbejdsløse og modtager arbejdsløshedsunderstøttelse. Men det gælder ikke, når man bliver berettiget til førtidspension på grund af en lidelse. Lige pludselig skal en gruppe af mennesker gøres afhængige i en grad, som for førtidspensionisten skaber følelsen af at være en økonomisk belastning og byrde for familien oven i de forskelligartede problemer, som både pensionisten og ægtefælle/samlever må leve med i hverdagen som følge af den varige lidelse.

Forslagsstillerne har fået mange henvendelser, bl.a. fra en kvinde på 55 år, der har fået diagnosen »uhelbredeligt syg« som følge af, at en tidligere brystkræft nu har spredt sig til æggestokke og lever. Kvinden ansøger om førtidspension, som hun får bevilget. Hun får efterfølgende fjernet hele underlivet og gennemgår en meget lang kemokur i håbet om at få reduceret de talrige metastaser, der sidder på leveren. Efterfølgende er hun i medicinsk behandling og går til hyppig kontrol.

Hun har hele sit liv været ude på arbejdsmarkedet og har haft en selvstændig indkomst. I ægteskabet, der

har været i 35 år, har hun og manden altid haft en relativt adskilt økonomi, hvor de hver især var ansvarlige for forskellige udgiftsposter. F.eks. betalte kvinden huslejen, mens manden tog sig af dagligvareindkøbene. De har følt sig som to selvstændige og myndige individer, der begge på en ligeværdig måde har bidraget til samlivets opretholdelse.

Den dag, hvor kvinden får tilkendt førtidspension, får hun tilsendt et papir fra pensionskontoret, »Indkomster ud over pensionen«, hvor det fremgår, at hendes førtidspension vil blive nedsat som følge af mandens indkomst. Hun er stadig lige uheldeligt syg og fysisk så vel som psykisk svækket af kræftsygdommen og behandlingen. Som gift ville hun modtage 12.046 kr. pr. måned, men da manden tjener 300.000 kr. om året, laver man en modregning i hendes pension, der betyder, at hun får 47.000 kr. mindre i pension om året svarende til en nedgang på 4.000 kr. pr. måned.

Hun udtaler på denne baggrund:

»Det har virket meget nedslående, at størrelsen på min pension, som er tilkendt på grund af min uhelbredelige lidelse, bliver gjort afhængig af min ægtefælles indkomst og udsving heri. Det føles som en straf at blive ramt af en uhelbredelig lidelse – som om den slet ikke tæller som et personligt og menneskeligt handicap og tab, men gøres til genstand for en række modregninger helt uden hensyntagen til den alvorlige lidelse. At se mig selv reduceret til et af min mands indkomst økonomisk afhængiggjort individ er ikke, hvad jeg så for mig i de mange arbejdsår, hvor jeg lagde en solid grund til min selvopfattelse og -respekt som et selvstændigt individ, der talte for sig. For min mand virker det også absurd, at kommer han til at tjene lidt mere, skal han ud over en skattestigning også opleve, at han ufrivilligt kommer til at reducere min indkomst. Det er en slags dobbeltstraf, vi begge rammes af ud over det smertefulde i selve livssituationen.«

I vore dage, hvor man netop taler om, at det skal kunne betale sig at arbejde mere, og hvor man hylder det enkelte menneskes personlige ansvar for sin egen væren og selvforsørgelse, virker det helt ude af trit